

Huvudpersonens osäkerhet blir också läsarens – vad sades – av vem – vem är du? Med en **lågintensiv anspänning** gestaltar Ola Larsmo den hemliga människan i krigets skugga.

Där luften är tjock av hemligheter

bok

Förrådare
Ola Larsmo (Albert Bonniers förlag)

"**ALLA DE KRIGFÖRANDE** träffas här, hos oss, och gör upp. Ibland går det illa."

Dramatiken i Ola Larsmos nya roman *Förrådare* är återhållen men stark: det handlar om andra världskriget, spioneri, nazister och dolda lojaliteter. Han tecknar tydliga miljöer och svärgripbar verklighet när han fortsätter gräva i den historia han tidigare berättat om i romanen *En glänta i skogen* och essän *Djävulssonaten*.

Prologen i *Förrådare* är från inbördeskrigets Finland. Sedan är det 1939 och bollhusmöte i Uppsala – efter ett tal mot nazister och flyktingmotståndare rekryteras romanens huvudperson Charles Westerholm till den militära underrättelsetjänsten. Där, på Byrån, är luften tjock av hemligheter. Dokument försvinna och man kohandlar med information, vapen och människor. Sverige hålls utanför kriget, till priset av djup inblandning i det. Byråns ena hand skjutsar norska motståndsmän till torterarna vid gränsen medan den andra försiktigt fördröjer en utredning för att ge tid åt allierade sabotörer.

DET GUNGAR under fötterna, jag försöker med högläsning, tar tag i de utmejslade replikerna och tydliga miljöerna och griper kartboken för att följa med. *Förrådare* är otäckt tydlig och samtidigt plågsamt förankrad i svensk geografi, i material, tidpunkter och protokoll. Bland alla nedslag snuddar berättelsen vid P O Enqvists *Legionärerna* – en del korta poetiska språkbilder för också tankarna ditåt. Att bokens baksidestext refererar till John Le Carré är begripligt, den lågintensiva anspänningen runt spioneriet finns här, och väven av trådar man inte kan se slutet på. Men på sätt och vis har Larsmo en mer genomförd gestaltning av den hemliga människan: det tar tid innan Westerholm får konturer – inte som hjälte, mer som byråkrat på väg att gå i kvav, men med hållning och öppna ögon när han försöker navigera mellan hemligheterna i mörkret. Hela tiden osäkerheten, för honom och läsaren: vad sades, av vem? Vem är du? Kan jag lita på dig?

NÄR JAG INTERVJUADE Ola Larsmo tidigare i höst talade han om en ny typ av historisk roman, tydlig i tysk- och engelskspråkig litteratur och nu också i Sverige, som i Ellen Mattssons roman om Garbo och Peter Fröberg Idlings om Pol Pot. "Man börjar med

litteraturens hjälp inventera mörka hörn i samtidshistorien, och det är vad jag vill läsa och skriva", sa han.

Det har han gjort länge. Och när *Förrådare* berättar om det bortretuscherade i krigstids-Sverige ställer den förstas samtidsfrågor rakt in i 2010-talet, om realpolitik och humanitet, öppenhet och lojalitet.

Ola Larsmo vill inventera historiens mörka hörn. I sin senaste roman "Förrådare" följer han denna intention.

Westerholms ex-fästmo märker hur den färdriktning hon och han velat liksom försvunnit, i "stämningar man utan att lägga märke till det blir en del av". Någon som inte känner igen det?

DAVID BERJLUND